

Espai Cràter

Un espai divulgatiu dins d'un volcà

Al peu de l'emblemàtic volcà Montsacopa hi ha una intervenció arquitectònica singular: l'Espai Cràter. És un equipament nou que pot passar fàcilment desapercebut, ja que està sota terra, aprofitant una esquadra del terreny que s'introdueix fins al fons d'un volcà, el del Puig del Roser, poc conegut perquè està sota la plaça de braus de la ciutat. Aquest fet té un interès excepcional de bell antuvi.

Text > JOAN SALA PLANA

Fotos > ESPAI CRÀTER

Es tracta d'una nova iniciativa museística, tecnològica, interdisciplinària i interactiva que té com a finalitat donar a conèixer els volcans en general i específicament els del paisatge volcànic de la zona, que en conté una cinquantena i això la converteix en un entorn únic.

Els responsables de l'Espai Cràter posen de manifest la convivència de natura i societat garrotxina —recordem la presència del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa—,

que consideren que ha estat clau en el discurs vulcanològic, i que en marca la gran diferència amb la resta del món. La humanització d'aquest paisatge a través de l'art i la literatura és un dels seus trets identitaris.

Per a la conceptualització i el desenvolupament del projecte, un repte important era implicar-hi persones de diferents àmbits, és a dir, fer un procés de cocreació a través de l'articulació d'un equip motor. A més, es va crear un equip científic compost per vulcanò-

legs de primer nivell que els van assessorar des del primer moment. El centre vol ser un punt de trobada per a la comunitat educativa, però també per a la científica i la societat en general.

Pel que fa a l'estructura, Toni Casamor i Anna Codina han dissenyat una obra innovadora per la tipologia constructiva, però també pels materials que hi han emprat, que són els que es troben *in situ*. Era tot un repte parlar de vulcanologia en un entorn rodejat de volcans, i posar l'edifici sota terra, dins d'un volcà entre greda. Un cas excepcional.

Tot l'edifici és un món singular. S'hi accedeix per una rampa des del nivell del carrer fins al vestíbul, que s'introdueix per l'esquerda abans esmentada i queda soterrat. L'entrada és totalment accessible, ja que a més de la rampa suau, té ascensors. Les parets de l'entorn de la rampa d'accés són del mateix color de la greda, ja que entrem dins d'un volcà. No es veu formigó enlloc, i una de les parets està formada per un talús natural de greda, un recurs arquitectònic i expositiu ben inèdit.

Gespa, faigs i roures

El paisatge garrotxí és d'una gran bellesa, que en certa manera és el que es troba quan hom arriba a l'Espai Cràter,

>> *Tot l'edifici és un món singular.*

amb un parc amb gespa i una arbreda de faigs i roures sobre la construcció soterrada, de manera que s'hi ha creat un parc urbà nou.

Per respecte al medi ambient, la construcció utilitza energia geotèrmica per climatitzar-se. Pel que fa a la zona d'exposició, es va pensar des del primer moment en un espai museístic innovador, sense cartells ni vitrines, i es va optar pels recursos digitals; així cada visitant pot aprofundir en el que li interessa més.

Origen i importància dels volcans

A l'entrada i a la sortida de l'exposició hi ha sales amb continguts audiovisuals. La primera explica breument l'origen dels volcans i la importància que han tingut a la Garrotxa en diferents camps. La sala expositiva és àmplia i diàfana, i sorprèn la important presència del talús de greda de la paret del fons. Presenta els continguts expositius en set àmbits, amb maquetes i pantalles tàctils, realitat virtual, experiències immersives, aparells de vulcanologia, mapatges i materials volcànics de la comarca. Aquests continguts comprenen l'evolució de la Garrotxa des de fa vuitanta milions d'anys fins ara, i els moviments ecologistes que van aturar l'extracció de greda, fet que suposava la destrucció dels volcans.

Les taules, el sostre i el terra són foscos, característica que aconsegueix una uniformització de l'espai, i uns rètols lluminosos de diferents colors van informant dels continguts. Així mateix, disposa d'un auditori ampli, espais educatius i altres dependències auxiliars. L'obertura de l'Espai Cràter va tenir lloc al març del 2022.

A Olot hi ha hagut interès per l'estudi dels volcans ja des de la inauguració

A Olot hi ha hagut interès per l'estudi dels volcans des que es va inaugurar el Museu d'Antiguitats, l'any 1905, on hi havia una sala dedicada a vulcanologia

>> L'Espai Cràter, la plaça de braus i la ciutat d'Olot coberta per la boira.

del Museu d'Antiguitats, l'any 1905, on hi havia una sala dedicada al tema. Es va fer un altre pas important en aquest sentit el 1985, en què es va inaugurar el Museu dels Volcans, situat a la Torre Castanys. El seu equipament reivindicava el patrimoni natural de la comarca, tant els volcans com la flora i la fauna, però calia renovar el discurs museològic, motiu pel qual l'Ajuntament va fer tots els tràmits necessaris per aconseguir l'actual Espai Cràter. Van posar en marxa el projecte l'any 2015, i el 2017 se'n va aprovar el cofinançament per part del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), juntament amb la Diputació de Girona, la Generalitat de Cata-

lunya i l'Ajuntament. L'acceptació ha estat molt bona, en poc més d'un any l'han visitat 86.500 persones, vint mil de les quals eren alumnes procedents d'arreu del país, i sembla que tothom en queda molt satisfet. A més, s'hi fan activitats pensades per a tota la família reservades als caps de setmana i als períodes de vacances escolars, que es renoven trimestralment per fidelitzar els participants.

El 2024 hi ha dues novetats a l'exposició: un videomapatge nou que ens permetrà saber més detalls sobre el talús de greda de l'exposició, i un cub immersiu que ens descobrirà les diferents activitats eruptives que hi ha al món.